

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Braniewie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Myślińska

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Adamus

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 roku w Braniewie

na rozprawie

sprawy z wniosku G. B. i B. B. (1)

przy udziale Gminy P.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. ustanowić :

1. na rzecz Gminy P. oraz na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego w postaci wodociągu z rur DN 32, posadowionego na działkach o numerach ewidencyjnych (...), położonych w miejscowości T., gmina P., dla których Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...), gdzie w dziale II wpisani są jako właściciele na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej B. B. (1) oraz G. B., nieograniczoną w czasie służebność przesyłu obciążającą powyższą nieruchomość, polegającą na prawie przechodu i przejazdu na obszarze o ograniczonym użytkowaniu o łącznej powierzchni 877,82 m², stanowiącym pas służebności, którego przebieg (kolor czerwony od punktu C do punktu (...)) obrazuje załącznik numer 2 do opinii biegłego z zakresu inżynierii sanitarnej A. J. z dnia 5 lutego 2018 roku, znajdujący się na karcie 240 akt sprawy, którą to opinię czyni się integralną częścią rozstrzygnięcia w tej sprawie, celem wykonywania czynności związanych z eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją i remontami powyższego urządzenia przesyłowego zgodnie z ich przeznaczeniem

oraz

2. na rzecz Gminy P. oraz na rzecz każdorazowego właściciela urządzeń przesyłowych w postaci wodociągu z rur DN 110, posadowionego na działkach o numerach ewidencyjnych (...) oraz naziemnego ogrodzonego elementu infrastruktury wodociągowej w postaci stacji podnoszenia ciśnienia wody o wymiarach 4,5m x 4,5m, posadowionego na działce o numerze ewidencyjnym (...), położonych w miejscowości T., gmina P., dla których Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...), gdzie w dziale II wpisani są jako właściciele na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej B. B. (1) oraz G. B., nieograniczoną w czasie służebność przesyłu obciążającą powyższą nieruchomość, polegającą na prawie przechodu i przejazdu na obszarze o ograniczonym użytkowaniu o łącznej powierzchni 1192,35 m², stanowiącym pas służebności, którego przebieg (kolor czerwony od punktu A do punktu (...)) następnie od punktu (...) do punktu C,) obrazuje załącznik numer 1 do uzupełniającej opinii biegłego z zakresu inżynierii sanitarnej A. J. z dnia 9 listopada 2018 roku, znajdujący się na karcie 327 akt sprawy, którą to opinię czyni się integralną częścią rozstrzygnięcia w tej sprawie, celem wykonywania czynności związanych z eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją i remontami powyższego urządzenia przesyłowego zgodnie z ich przeznaczeniem,

wszystko za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 2870 (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt) złotych, płatnym solidarnie na rzecz wnioskodawców G. B. i B. B. (1) w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności;

II. zasądzić od uczestniczki postępowania Gminy P. na rzecz wnioskodawców G. B. i B. B. (1) kwotę (...),40 (jeden tysiąc osiemset trzydzieści dziewięć 40/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

III. nakazuje ściągnąć od wnioskodawców G. B. i B. B. (1) solidarnie na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Braniewie kwotę (...),73 (jeden tysiąc dwieście czterdzieści trzy 73/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

IV. nakazuje ściągnąć od uczestniczki postępowania Gminy P. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Braniewie kwotę (...),61 (jeden tysiąc osiemset sześćdziesiąt pięć 61/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy B. i G. małżonkowie B. we wniosku złożonym dnia 6 maja 2015 roku domagali się ustanowienia na należących do nich nieruchomościach, położonych w miejscowości T., gmina P. stanowiących działki:

- nr 98/1, 98/6, 96/2, dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...),

- nr 68 i 49, dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...),

służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania Gminy P., polegającej na nieograniczonym w czasie prawie użytkowania infrastruktury wodociągowej posadowionej w granicach nieruchomości wnioskodawców wraz z prawem dostępu (przechodu lub przejazdu) do infrastruktury wodociągowej w miarę potrzeb wynikających z prawidłowej eksploatacji przeglądów, konserwacji, modernizacji lub awarii, za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 15 193 złote.

Domagali się nadto wnioskodawcy zasądzenia od uczestnika postępowania na ich rzecz w całości zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazali, że są właścicielami w/w nieruchomości, na jakich znajduje się podziemna oraz naziemna infrastruktura wodociągowa służąca do przesyłu wody, należąca do uczestnika postępowania, z której korzysta on bez tytułu prawnego. Infrastruktura ta ogranicza korzystanie przez wnioskodawców z nieruchomości. Wyjaśnili, że nie doszli do porozumienia odnośnie ustanowienia służebności przesyłu w drodze umowy z uwagi na zakwestionowanie przez uczestnika postępowania wysokości wynagrodzenia, jakiego z tego tytułu domagali się wnioskodawcy. Jako podstawę prawną wniosku wskazali art.305¹ i 305² k.c.

Uczestniczka postępowania Gmina P., w początkowym etapie postępowania, domagała się oddalenia wniosku, powołując się na brak swojej legitymacji, wskazywała że nie jest przedsiębiorcą przesyłowym w rozumieniu art. 305¹ k.c., gdyż działalność w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków prowadzi spółka przez nią założona, która korzysta z urządzeń wodnokanalizacyjnych na podstawie umowy dzierżawy. Nie kwestionowała przy tym, że jest właścicielem spornej infrastruktury. Domagała się również uczestniczka postępowania zwrotu kosztów. Po wydaniu orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Elblągu uczestniczka przychyliła się do wniosku, zgodnie z wydanymi w sprawie opiniami, wnosząc o oddalenie żądania wnioskodawców o zwrot kosztów postępowania, względnie obciążenia nimi stron po połowie.

Sąd Rejonowy w Braniewie postanowieniem z dnia 9 marca 2016 roku wydanym w sprawie I Ns 1056/15 oddalił wniosek, uznając za zasadny podniesiony przez uczestniczkę postępowania zarzut braku legitymacji. Sąd I instancji przyjął, że właściciel nieruchomości nie może żądać ustanowienia na rzecz gminy służebności przesyłu, polegającej

na korzystaniu z nieruchomości obciążonej na potrzeby biegnącej przez nią sieci wodociągowej, skoro gmina, mimo że jest właścicielem tej sieci, urządzenia służące do doprowadzania wody wydzierżawiła spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, będącej przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. W tej sytuacji Sąd nie przystąpił do badania przesłanek dochodzonego przez wnioskodawców roszczenia ustanowienia służebności, jak również wysokości żądanego wynagrodzenia.

Na skutek apelacji wnioskodawców, postanowieniem z dnia 28 czerwca 2017 roku wydanym w sprawie I Ca 206/16, Sąd Okręgowy w Elblągu uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Braniewie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

W motywach swego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w Elblągu oparł się na uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 roku podjętej w sprawie III CZP 3/17 na skutek przedstawienia temu Sądowi przez Sąd Okręgowy w Elblągu w sprawie I Ca 206/16 zagadnienia prawnego w trybie art. 390 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

W uchwale III CZP 3/17 Sąd Najwyższy wskazał, że właściciel nieruchomości, na której znajduje się sieć wodociągowa może żądać ustanowienia służebności przesyłu obciążającej tę nieruchomość na rzecz gminy będącej właścicielem tej sieci także wtedy, gdy gmina wydzierżawiła sieć przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu (art. 305² § 2 k.c. w związku z art. 305¹ k.c.)

W apelacji wnioskodawcy domagali się zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd ustalił, co następuje:

B. i G. małżonkowie B. są właścicielami na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości, położonych w miejscowości T., gmina P. stanowiących działki:

- nr 98/1, 98/6, 96/2, dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...),

- nr 68 i 49, dla której Sąd Rejonowy w Braniewie prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Na powyższych nieruchomościach posadowiona jest naziemna i podziemna infrastruktura wodociągowa, stanowiąca własność Gminy P.. (...) z rur DN 110, posadowiony jest na działkach o numerach ewidencyjnych (...), naziemny ogrodzony element infrastruktury wodociągowej w postaci stacji podnoszenia ciśnienia wody o wymiarach 4,5m x 4,5m, zlokalizowany jest na działce o numerze ewidencyjnym (...). Na działkach o numerach ewidencyjnych (...) znajduje się z kolei wodociąg z rur DN 32. Infrastruktura ta stanowi składowe (...) i wodociągu przesyłowego T. – W.. Posadowienie infrastruktury wodociągowej na w/w działkach powoduje ograniczenia w korzystaniu z nich w wytyczonych w opinii biegłego z zakresu instalacji wodno-kanalizacyjnych A. J. strefach ochronnych. W strefach tych nie może być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości rurociągu podczas jego eksploatacji.

W dniu 28 września 2011 roku Gmina P., w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej i kodeks spółek handlowych, zawiązała spółkę o nazwie Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ((...) sp. z o.o.). Wszystkie udziały w kapitale zakładowym spółki objęła Gmina P. jako jedyny jej wspólnik. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. pobór, uzdatnianie dostarczanie wody. W tym celu spółka wykorzystuje dzierżawione od gminy budynki i instalacje. Na podstawie umowy dzierżawy z dnia 3 marca 2015 roku i załącznika do niej zawartej z Gminą P., spółka (...) korzysta także z wodociągu w T. i W. w związku prowadzoną działalnością w zakresie świadczenia usług komunalnych.

Wnioskodawcy pismem z dnia 18 czerwca 2014 roku wystosowali do uczestniczki postępowania Gminy P. przedsądowe wezwanie do ustanowienia służebności przesyłu oraz zapłaty wynagrodzenia, jak również wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Uczestniczka nie zgodziła się na propozycje ugodowe wnioskodawców pismem z dnia 8 lipca 2014 roku. W związku z powyższym wnioskodawcy ponowili pismem z dnia 25 lipca 2014 roku

propozycję, zmniejszając zakres żądanego wynagrodzenia za ustanowienie służebności do kwoty 5467 złotych oraz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie do kwoty 1928 złotych.

/częściowo bezsporne, a nadto wydruki z elektronicznego systemu ksiąg wieczystych k.7-29, wypis z rejestru gruntów z zał. k.30-34, pisma uczestnika k.35, 39, pisma wnioskodawców k.36-38, 40-42, akt notarialny z dnia 28.09.2011 r. k.69-76, (...) k.77-79, opinia prywatna z dnia 2.09.2014 r. k.80-80v., umowa dzierżawy z 3.03.2015 r. z zał. k.99-101v., mapa k.230, opinia biegłego z zakresu instalacji wodociągowo-sanitarnych A. J. i opinia uzupełniająca k.233- 241 i 325-327, opinia biegłej z zakresu szacowania nieruchomości E. W. k.243-282 i opinia uzupełniająca k. 355-359/

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż przy rozpoznawaniu apelacji powstało zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, które Sąd Okręgowy w Elblągu przedstawił do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Zagadnienie to rozstrzygnięte zostało uchwałą Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 3/17, która stosownie do art. 390 § 2 kpc wiąże Sąd w danej sprawie, a której motywów ponownie przytaczać nie trzeba w szerokim zakresie. Z uchwały wynika, że właściciel nieruchomości, na której znajduje się sieć wodociągowa, może żądać ustanowienia służebności przesyłu obciążającej tę nieruchomość na rzecz gminy będącej właścicielem tej sieci także wtedy, gdy gmina wydzierżawiła sieć przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu (art. 305² § 2 k.c. w związku z art. 305¹ k.c.). Uchwała przesądziła sporną kwestię w niniejszym postępowaniu.

W świetle powyższego podnoszone przez uczestniczkę postępowania zarzuty, związane z brakiem legitymacji w sprawie nie były zasadne. Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał w cytowanej uchwale, że dla prawidłowego rozumienia pojęcia „przedsiębiorcy” na gruncie art. 305¹ § 1 k.c. wiodące jest kryterium własności urządzeń przesyłowych, przy czym właściciel takich urządzeń może prowadzić inną działalność gospodarczą polegającą na udostępnianiu takich urządzeń, o ile tylko w taki sposób realizuje cele przesyłowe. Odmiennie rozumienie tego pojęcia prowadziłyby, jak wywodził Sąd Najwyższy, do rezultatów niezamierzonych przez ustawodawcę, który poprzez konstrukcję prawną służebności przesyłu zmierzał do zapewnienia właścicielowi nieruchomości prawa podmiotowego w postaci możliwości uregulowania sytuacji prawnej urządzeń przesyłowych na jego gruncie i jednocześnie zabezpieczenia interesu przedsiębiorcy będącego właścicielem urządzeń przesyłowych. W takiej sytuacji żądanie wnioskodawców nie miałyby adresata, czego przyczyną byłaby jedynie forma organizacyjno-prawna, w jakiej gmina zdecydowała się prowadzić działalność usługową w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Jak uzasadniał Sąd Najwyższy, powodowałyby to sytuację odmiennego traktowania sytuacji prawnej właścicieli nieruchomości, prowadząc do ograniczenia tej części z nich pozbawionych możliwości skierowania stosownego roszczenia ich konstytucyjnego prawa do ochrony własności.

Podzielając motyw tej uchwały, Sąd zgodnie z wytycznymi Sądu Okręgowego w Elblągu, przeprowadził postępowanie, którego wyniki zezwoliły wniosek B. i G. małżonków B. uwzględnić, jednakże nie w całości co do dochodzonego przez nich wynagrodzenia.

Ustalenia faktyczne w sprawie, poza bezspornymi, czyniono na podstawie dołączonych do akt dokumentów oraz opinii biegłych z zakresu instalacji wodno-kanalizacyjnych oraz szacowania nieruchomości.

Do końca poza sporem pozostawał fakt, że uczestniczka postępowania jest właścicielem urządzonej na działkach stanowiących własność wnioskodawców infrastruktury wodociągowej. Jak również poza sporem było to, że uczestniczka postępowania odmówiła zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, koniecznej do korzystania z w/w urządzeń. Pozostałe przesłanki wynikające z art. 305¹ k.c. oraz 305² § 2 k.c. zostały przesądzone w/w uchwałą Sądu Najwyższego.

Za uzasadnione zatem uznano żądanie ustanowienia służebności przesyłu na działkach o numerach ewidencyjnych (...) co do wodociągu z rur DN 32 oraz co do wodociągu z rur DN 110, posadowionego na działkach o numerach

ewidencyjnych (...) oraz naziemnego ogrodzonego elementu infrastruktury wodociągowej w postaci stacji podnoszenia ciśnienia wody o wymiarach 4,5m x 4,5m, posadowionego na działce o numerze ewidencyjnym (...).

Orzeciono zatem jak **w punkcie I postanowienia**, opierając się w głównej mierze na opinii biegłego z zakresu instalacji wodno-kanalizacyjnych, uzupełnionej wskutek popełnienia błędów rachunkowych. Strony nie kwestionowały tej opinii. Lokalizację służebności na nieruchomościach wnioskodawców obrazują załączniki do opinii biegłego, przywołane w postanowieniu Sądu, stanowiące jego integralną część. W oparciu o wnioski płynące z w/w opinii, następnie uzupełnionej, biegła z zakresu szacowania nieruchomości E. W. dokonała stosownego wyliczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Również tej opinii żadna ze stron nie kwestionowała.

Obie opinie, po stosownej ich korekcie, Sąd uznał za jasne, pełne i nienasuwające wątpliwości, a zawarte w nich wnioski należy i wyczerpująco umotywowane.

Po ich wydaniu wnioskodawcy w toku rozprawy w dniu 17 października 2018 roku podtrzymali swoje żądanie o ustanowienie służebności, zgodnie z treścią w/w opinii.

O kosztach postępowania, stosownie do jego wyniku, orzeczono na mocy art. 520 § 2 kpc, wobec sprzeczności interesów zainteresowanych (**punkt II postanowienia**). Wobec odniesienia zakresu żądań stron względem wyniku rozstrzygnięcia, Sąd stosunkowo rozdzielił koszty postępowania, uznając że wnioskodawcy wygrali postępowanie w 60 %, zaś uczestniczka postępowania w 40 %.

Niewątpliwie bowiem, uczestniczka postępowania mimo jej stanowiska, że nie oponowała wnioskowi, praktycznie do rozprawy z dnia 17 października 2018 roku, podtrzymywała żądanie oddalenia wniosku, powołując się na sporność podstawy prawnej wniosku. Sąd Rejonowy po zwrocie akt przez Sąd Okręgowy, w związku z wydaniem w toku postępowania apelacyjnego wiążącej uchwały Sądu Najwyższego, aby nie generować niepotrzebnych kosztów związanych z opiniami biegłych, biorąc pod uwagę treść art. 390 § 2 kpc, zobowiązał uczestniczkę postępowania do zajęcia stanowiska w sprawie (vide: zarządzenie z 2.10.2017r. k.202), dając tym samym szansę na zawarcie ugody sądowej lub pozasądowej, jednakże uczestniczka nie wyraziła stanowiska w sprawie, co wskazywało na podtrzymywanie dotychczasowego żądania i doprowadziło do skierowania sprawy do postępowania dowodowego. Nie jest uczestniczka zatem uprawniona, zdaniem Sądu, aby skutecznie podnosić, że wnioskowi w rzeczywistości nie oponowała, skoro nie podjęła w tym zakresie żadnych konkretnych czynności, aby zminimalizować koszty, a stanowisko takie wyraziła już po zgromadzeniu materiału dowodowego. Również wnioskodawcy, mimo wydania opinii przez biegłą E. W., nie ograniczyli żądania co do wysokości wynagrodzenia.

W tej sytuacji wnioskodawców należało uznać za wygrywających sprawę w większym zakresie, biorąc pod uwagę uwzględnienia ich żądania w całości co do zasady, jednakże jedynie w nieznaczonej części co do wysokości.

Na koszty postępowania po stronie wnioskodawców złożyły się: 17 złotych tytułem wydatków związanych z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (k.44), 80 złotych opłaty od wniosku (k.47), 2700 złotych tytułem wykorzystanej zaliczki (k.96, 103 i 247, 231, 292), koszty zastępstwa prawnego wnioskodawców w obu instancjach łącznie 360 złotych (§ 7 pkt 3 i § 12 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, znajdującego zastosowanie na mocy § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz opłata od apelacji 80 złotych. Razem koszty te wyniosły : 3237 złotych. Po stronie uczestniczki postępowania zaś 257 złotych, na co składały się wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym i 17 złotych z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Łącznie koszty wyniosły 3494 złotych, z czego 60 % to 2096,40 złotych, a 40 % to 1397,60 złotych.

Skoro zatem wnioskodawcy ponieśli koszty w kwocie 3237 złotych, a winni je ponieść w kwocie 1397,60 złotych, to należy im się od uczestniczki postępowania zwrot w kwocie 1839,40 złotych ((...),60).

W takim samym stosunku, z mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 maja 2006 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025 ze zm.), obciążono zainteresowanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Braniewie nieuiszczonymi kosztami sądowymi (**punkt III i IV postanowienia**). Koszty te wyniosły łącznie 3109,34 złotych, na co złożyły się koszty związane z wynagrodzeniem biegłych przyznane na mocy postanowień z dnia 15 lutego 2018 roku /k.247/, z dnia 18 lipca 2018 roku /k.292/, z dnia 4 stycznia 2019 roku /k.338/ oraz z dnia 2 maja 2019 roku /k.365/, z czego 60 % wyniosło 1865,61 złotych, a 40 % dało kwotę 1243,73 złote.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że niniejsze uzasadnienie obejmuje przywołanie pism i dowodów, zgodnie ze wcześniejszą numeracją kart znajdujących się w aktach sprawy, zmienioną zarządzeniem z dnia 12 listopada 2019 roku.